

Deklarácia práv dieťaťa a Dohovor o právach dieťaťa

Deklarácia práv dieťaťa, ktorú prijala OSN roku 1959, obsahuje 10 morálnych princípov potvrdzujúcich, že "ľudstvo je povinné dať dieťaťu to najlepšie čo má". Roku 1979 v medzinárodnom roku dieťaťa sa začali práce na Dohovore o právach dieťaťa, ktorý predstavuje historickú dohodu štátov a preto má širokú podporu. Roku 1990 pristúpila k nemu aj Slovenská republika.

DEKLARÁCIA PRÁV DIEŤAŤA:

1. Dieťaťu náležia všetky práva uvedené v tejto deklarácii. Na tieto práva majú nárok všetky deti bez jedinej výnimky, bez rozdielu rasy, farby, pohlavia, reči, náboženstva, politického alebo iného presvedčenia, národného alebo sociálneho pôvodu, majetkového alebo iného spoločenského postavenia, či už dieťaťa samého alebo jeho rodiny.
2. Dieťaťu sa má dostať zvláštnej ochrany a treba mu zákonmi a inými prostriedkami, zabezpečiť, aby sa v slobodných a dôstojných podmienkach zdravím a normálnym spôsobom vyvíjalo telesne, duševne, mravne, duchovne a sociálne. Pri primaní zákonov hlavným hľadiskom majú byť najvladnejšie záujmy dieťaťa.
3. Dieťa má mať od narodenia právo na meno a štátnu príslušnosť.
4. Dieťaťu sa majú dostať výhody sociálneho zabezpečenia. Má mať právo dospievať a vyvíjať sa v zdraví, preto treba jemu a jeho matke poskytovať zvláštnu starostlivosť a ochranu vrátane primeranej starostlivosti pred narodením a po ňom. Dieťa má mať právo na primeranú výživu, bývanie, zotavenia a zdravotnícke služby.
5. Telesne, duševne alebo sociálne postihnutému dieťaťu treba poskytnúť zvláštnu opateru, výchovu a starostlivosť, akú vyžaduje jeho konkrétny stav.
6. Plný a harmonický rozvoj osobnosti dieťaťa vyžaduje lásku a porozumenie. Všade kde j to možné, má vyrastať obklopené starostlivosťou a zodpovednosťou svojich rodičov a vždy v ovzduší lásky a mravnej a hmotnej istoty, výnimkou mimoriadnych okolností sa dieťa nemá odlúčiť od matky. Má byť povinnosťou spoločnosti a úradov venovať osobitnú starostlivosť deťom, ktoré nemajú rodinu, a tým ktorým sa nedostáva primeraných prostriedkov na výživu. Je žiadúce, aby štát poskytoval finančnú pomoc, alebo inú na výživu mnohopočetným rodinám.
7. Dieťa má nárok na vzdelanie, ktoré má byť bezplatné a povinné, aspoň na základnom stupni. Má sa mu dostávať vzdelávanie, ktoré mu zvýši jeho všeobecnú kultúrnu úroveň a poskytne mu rovnaké možnosti rozvíjať svoje schopnosti a svoje názory a svoj zmysel pre mravnú a spoločenskú myseľ, aby sa mohlo stať užitočným členom spoločnosti.
8. Dieťa má byť za každých okolností medzi prvými, ktorým sa poskytuje pomoc.
9. Dieťa má byť chránené pred všetkými formami zanedbávania, krutosti a využívania. Dieťa sa nesmie zamestnávať pred dovŕšením primeraného, minimálneho veku, v nijakom prípade ho nemožno vnútiť, alebo mu dovoliť, aby vykonávalo prácu alebo zamestnanie, ktoré je na úkon jeho zdravie alebo vzdelávania alebo bráni jeho telesnému, duševnému alebo mravnému vývinu
10. Dieťa treba chrániť pred pôsobením, ktoré môže podnecovať rasovú, náboženskú alebo akúkoľvek inú formu diskriminácie. Dieťa sa má vychovávať v duchu porozumenia, znášanlivosti, priateľstva medzi národmi, mieru a bratstva všetkých ľudí, aby si plne uvedomovalo, že má svoje sily a schopnosti venovať služby ostatným ľuďom.

DOHOVOR O PRÁVACH DIEŤAŤA:

1. Právo na pomoc a ochranu: právo na použitie vyžaduje pomoc deťom a ich ochranu zo strany rodiny i spoločnosti.

Právo na bezpečie: dieťa má právo na osobnú bezpečnosť, bezpečnosť svojho vlastníctva.

2. Právo na vývoj: právo na vývoj sa týka vzdelania, právo na hru a prázdniny i na kultúrne aktivity.

3. Právo na slobodný prejav: základom otvorenej demokracie spoločnosti je sloboda prejavu. Každý z nás si môže myslieť čo chce, a slobodne to vyjadriť.

Právo na spravodlivosť: máme práva aby iný nepoznali naše súkromie bez nášho súhlasu. Ak sa tak nestane máme právo domáhať sa spravodlivosti.

4. Právo na slobodu vyznania a náboženstva: spoločnosť vyznáva aj naše právo žiť podľa vlastného náboženského a národného presvedčenia.

Právo na slobodu pokojného združovania a zhromažďovania sa: sloboda pokojného združovania a zhromažďovania sa pramení z prirodzenej potreby, každého človeka spájať sa s inými ľuďmi.